

Vårdförbundet – Hot och våld

Kontakt: Anna E Olsson

Kontakt på Novus: Per Fernström, Annelie Önnnerud

Datum: 2020-10-19

Bakgrund & Genomförande

BAKGRUND

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av Vårdförbundet. Syftet med undersökningen är att förstå hur medlemmarna upplever och blivit utsatt för hot på sin arbetsplats.

MÅLGRUPP

Vårdförbundets medlemmar via Vårdförbundets medlemspanel

GENOMFÖRANDE

Antal intervjuer:

1066

Fältperiod:

25 sep - 8 oktober 2020

Deltagarfrekvens:

48%

Novus har genomfört 1066 intervjuer. Deltagarfrekvensen bland de inbjudna var 48%.

Undersökningen har genomförts som webintervjuer.

RESULTAT

Resultaten för medlemmarna levereras i en diagramrapport. Markerade signifikanta skillnader i rapporten är jämfört mot totalen (kön, ålder, sysselsättning och yrkesgrupp). Resultatet är efterstratifierat.

FELMARGINAL

Vid 1 000 intervjuer:

Vid utfall 20/80: +/- 2,5%

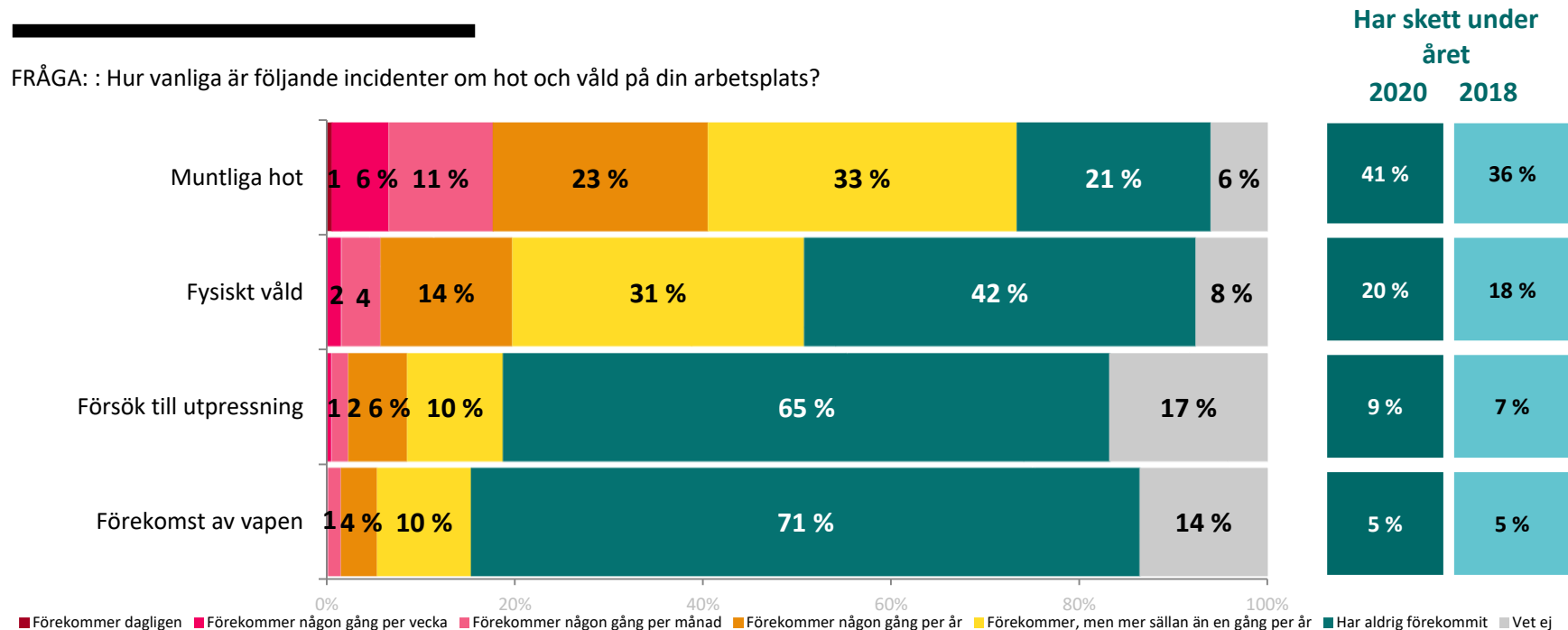
Vid utfall 50/50: +/- 3,2%

Resultat

Fyra av tio uppger att muntliga hot förekommer minst någon gång per år på arbetsplatsen

FRÅGA: : Hur vanliga är följande incidenter om hot och våld på din arbetsplats?

BAS: Samtliga (n=1066)

signifikanser

Signifikanser för incidenter om hot och våld

FRÅGA: Hur vanliga är följande incidenter om hot och våld på din arbetsplats?

Muntliga hot

41%

Fysiskt våld

20%

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad: Skett under året

Muntliga hot (41%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (69%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (71%)
- Verksam inom Akutsjukvård (56%)
- 30-49 år (46%)

Fysiskt våld (20%)

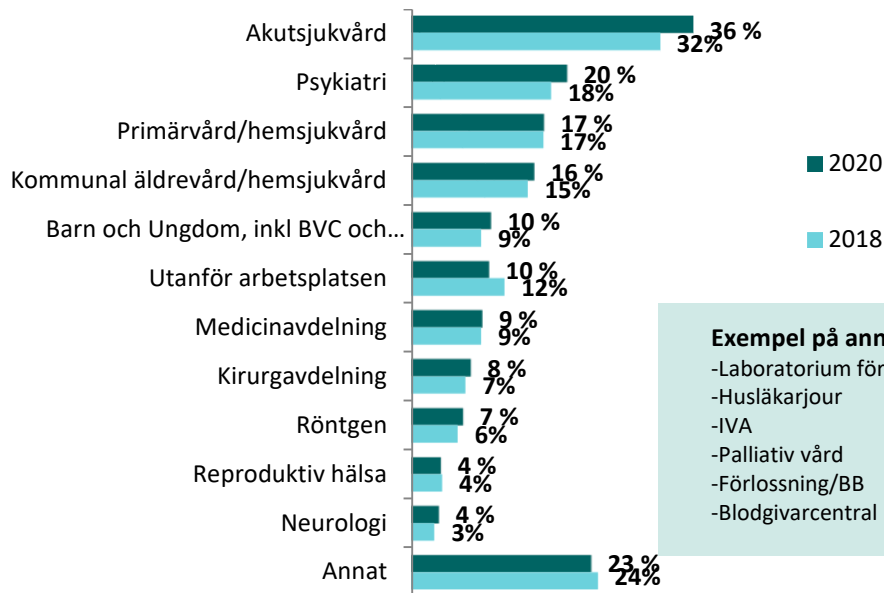
- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (34%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (53%)
- Verksam inom Akutsjukvård (39%)
- Man (36%)
- 30-49 år (25%)

BAS: Samtliga (n=1066)

Där hot och våld har förekommit

Akutsjukvården mest utsatt för hot och/eller våld

FRÅGA: På vilka typer av arbetsplatser har hot och/eller våld förekommit det senaste året?

BAS: Där hot och våld har förekommit (n=808)

Signifikanta skillnader mot totalen:

Akutsjukvård (36%)

- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (41%)
- Anställt av Regionen/Landsting (41%)
- Verksam inom akutsjukvård (79%)
- Verksam inom slutenvården (42%)
- Man (46%)

Psykiatri (20%)

- Enhet Väst (26%)

Primärvård/hemsjukvård (17%)

- Har aldrig utsatts för våld på arbetsplatsen (22%)
- Verksam inom primärvård/äldreomsorg (40%)
- Verksam inom öppenvården (29%)

Kommunal äldreomsorg/hemsjukvård (16%)

- Verksam inom primärvård/Äldreomsorg (41%)

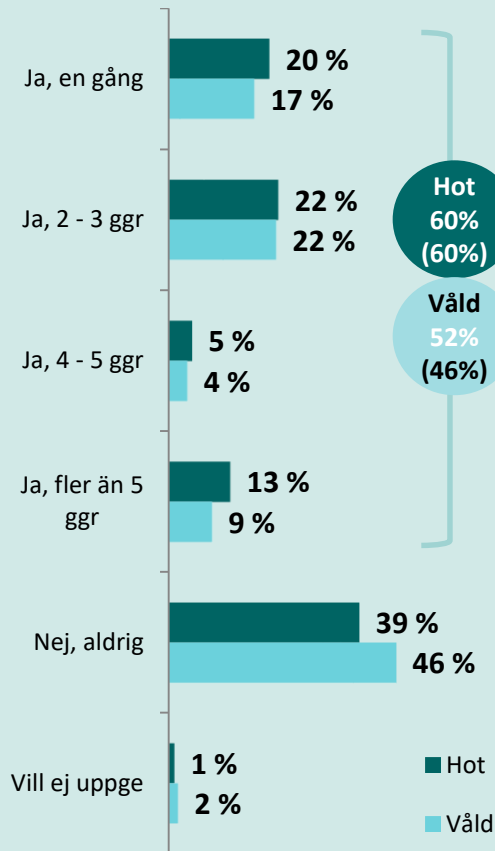
Exempel på annat svar:

-Laboratorium för missbruksanalyser
-Husläkarjour
-IVA
-Palliativ vård
-Förlossning/BB
-Blodgivarcentral

Har utsatts för hot/våld

Tendens till att våldet har ökat jämfört med 2018

FRÅGA: Har du själv utsatts för hot/våld på din arbetsplats?

Signifikanta skillnader mot totalen:

Netto: JA Hot (60%)

- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (93%)
- Verksam inom akutsjukvård (73%)
- Man (74%)

Netto: JA Våld (52%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (70%)
- Verksam inom akutsjukvård (64%)
- Man (69%)

Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

BAS: Utsatts för hot (n=782) Utsatts för våld (n=541)

Hur hot eller våld kommit till uttryck

FRÅGA: Utveckla kort hur det hot och/eller våld du utsatts för kommit till uttryck?

"Blivit siktad på med låtsasvapen, närstående sagt de ska skada familj, att patient ska leta upp mig"

"Verbalt. Gick mot mig hotfullt. Sa att jag minsann ska passa mig för pat tidigare är dömd"

"Blivande pappa som hotade personal pga han var missnöjd med vården för den födande kvinnan. Uppträdde aggressivt verbalt, Hotade med anmälan trots att inget fel begåtts. Han ville ha sectio, kvinnan ville föda vaginalt. Fanns ingen medicinsk indikation för sectio"

BAS: Har själv utsatts för våld (n=498)

Sparkar, strypgrepp som ledde till åtal och fängelse. Flertalet verbala hot av olika karaktär.

Pat m ADHD som hade en pistol under kudden och som hotade att ta fram den

Hot på psykakuten relaterat till nekad narkotikaklassad medicin, "något kan hända dig eller din familj", "sov inte för gott i natt" osv. Slagen i ansiktet 1 gång av ung kvinna, oprovocerat. Osv

Muntligt hot. Blivit fotograferad på ansiktet samt namnskylten där både namn och efternamn finns

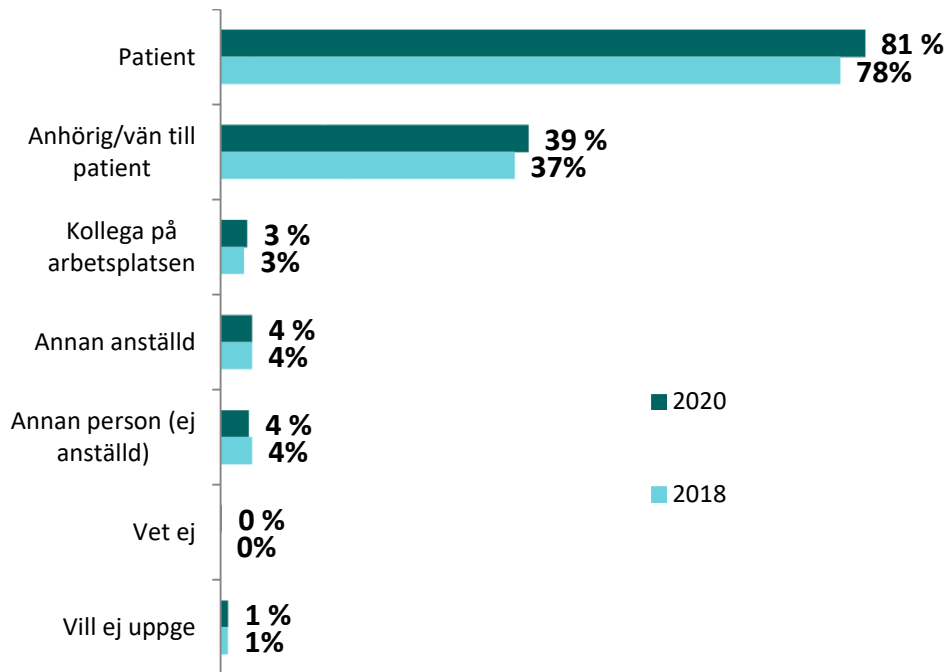
Hot om våld om man inte får sin vilja igenom

Fasthållen i handleder av argsint

Försök att till påkörning
av bil, missade med 2
cm

De flesta har utsatts av en patient

FRÅGA: Vem/vilka utsatta dig för hot och/eller våld?

BAS: Har själv utsatts för våld (n=498)

Signifikanta skillnader mot totalen:

Patient (81%)

- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (88%)
- Man (91%)
- 30-49 år (88%)
- 18-49 år (88%)

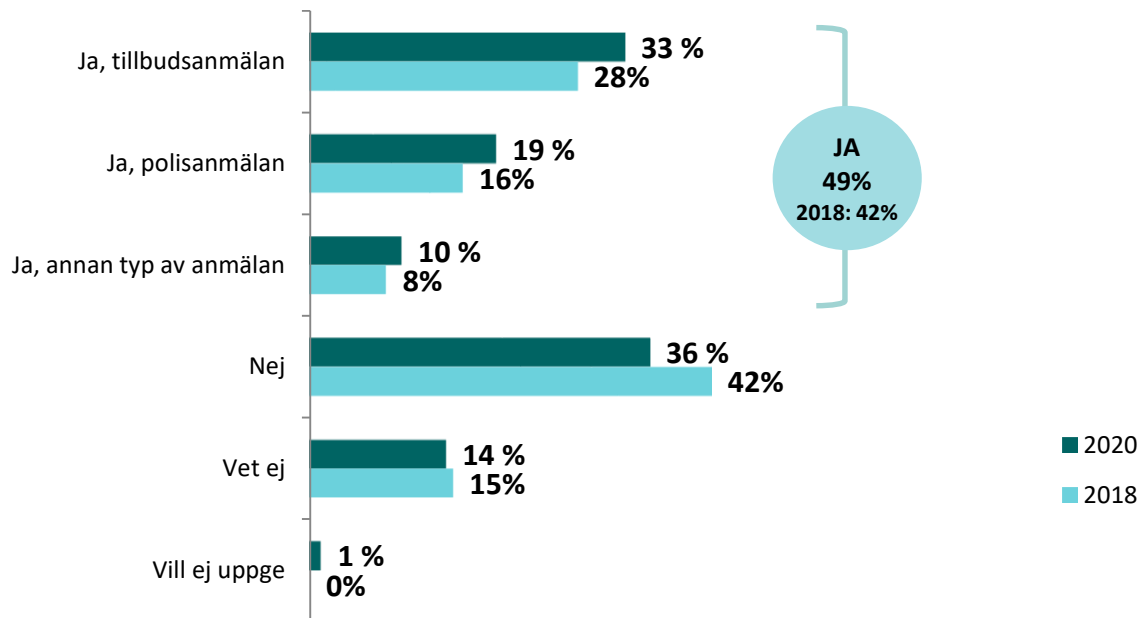
Anhörig/vän till patient (39%)

- Verksam inom akutsjukvård (55%)
- Verksam inom Barn och Ungdom (60%)
- Enhet Sydost (54%)

Har själv utsatts för hot och/eller våld

Hälften uppger att en anmälan av någon form gjorts

FRÅGA: Har det vid något tillfälle gjorts en anmälan vid hot och/eller våld?

BAS: Har själv utsatts för våld (n=498)

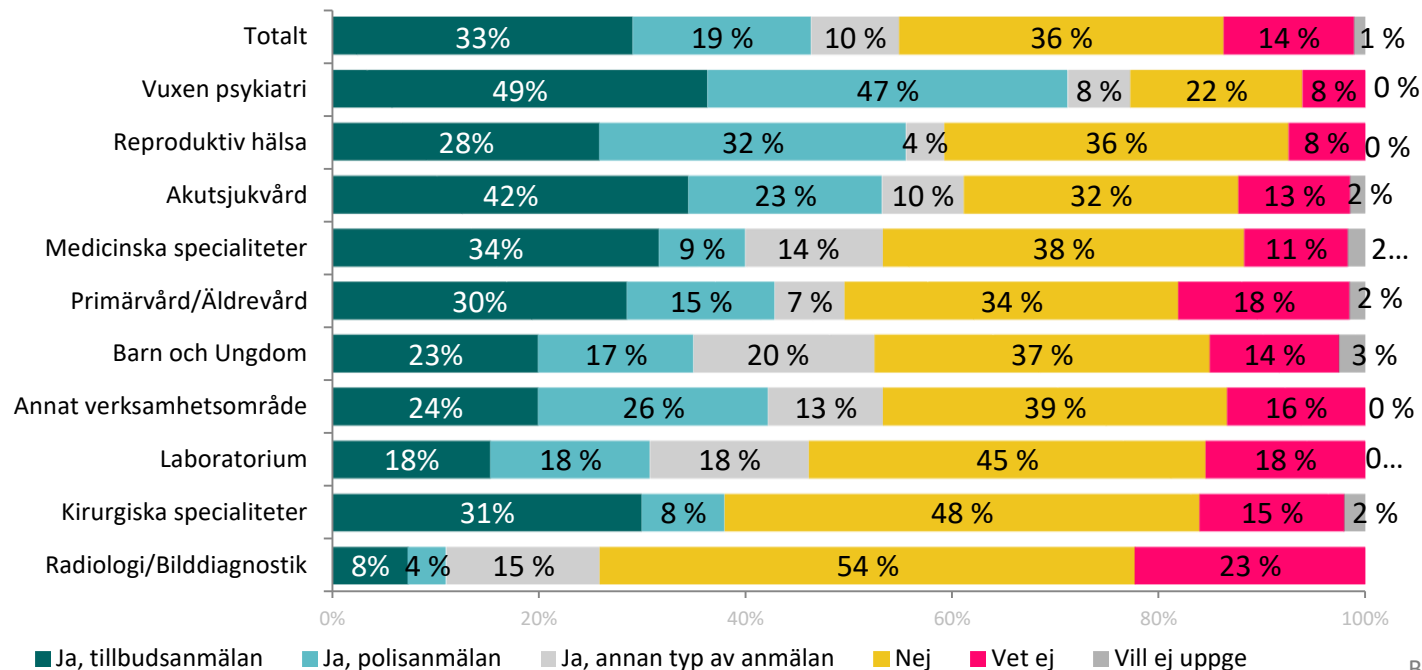
Signifikanta skillnader mot totalen:

Netto: JA (49%)

- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (57%)
- Man (59%)
- 30-49 år (55%)

Anmälan – per verksamhet

FRÅGA: Har det vid något tillfälle gjorts en anmälan vid hot och/eller våld?

- Den grupp som tydligast sticker ut med störst andel anmälningar är Vuxen psykiatri
- Inom reproduktiv hälsa är tendensen att det oftare är polisanmälningar än tillbudsanmälan
- Inom akutsjukvården är det vanligast med tillbudsanmälningar

BAS: Har själv utsatts för våld/hot (n=498)

Annan typ av anmälan - urval av citat

FRÅGA: Du angav att du vid något tillfälle vid hot och/eller våld gjort en annan typ av anmälan än en tillbudsanmälan och/eller en polisanmälan. Vilken typ av anmälan var detta?

BAS: Annan typ av anmälan (n=48)

" Annan personal som var hotfull, anmälde detta till min chef som tog det med vederbörandes chef "

" Anmälan till försäkringsbolag "

" Avvikelse rapporterad på avdelningen "

" HR chef och andra HR ansvariga har jag samtalat med från dag 8 när trakasserierna började. Ingen åtgärd från HR. Jag fick veta att v-chefen kommer vara kvar och att jag var utsatt förstod alla och deras uppmaning var att sök dig ett annat arbete för att vara rädd om dig själv "

" Ivo anmälan "

" Arbetsskadeanmälan (utöver avvikelse) "

" Anmälan till chef "

" Anmälan till föräldrar.
Anmälan till socialtjänst "

Sju av tio upplever att de har yrkeserfarenheten att hantera och minska risken för att hamna i hot- och våldssituationer

FRÅGA: Upplever du att du har en yrkeserfarenhet som hjälper dig att både hantera och minska risken för att hamna i hot- och våldssituationer?

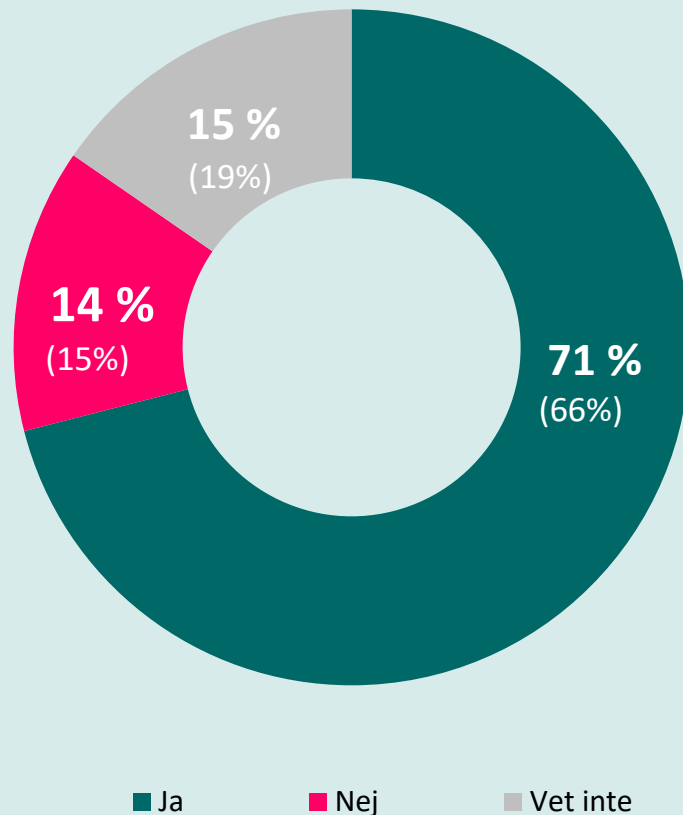
Signifikanta skillnader mot totalen:

Ja (71%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (81%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (82%)
- Sjuksköterska (75%)
- Verksam inom akutsjukvård (78%)
- Verksam inom primärvård/Äldrevård (78%)
- Verksam inom öppenvården (75%)
- Verksam inom slutenvården (74%)
- Man (81%)

Nej (14%)

- 30-49 år (19%)
- 18-49 år (20%)

BAS: Samtliga (n=1066)

Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

Många upplever att de inom arbetslaget stöttar varandra på ett tillräckligt sätt vid hot- och våldssituationer

FRÅGA: Upplever du att ni inom arbetslaget stöttar varandra på ett tillräckligt sätt vid hot- och våldssituationer?

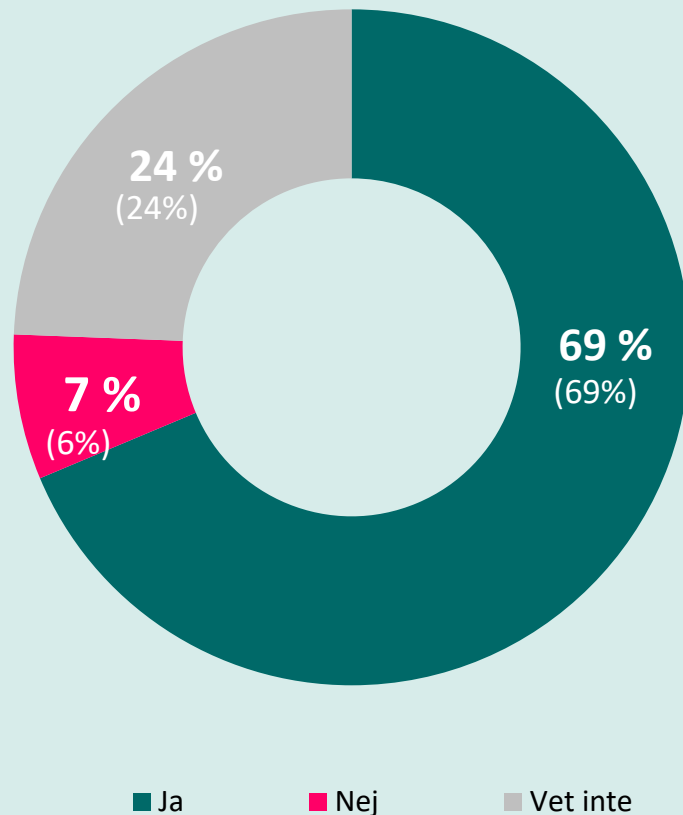
Signifikanta skillnader mot totalen:

Ja (69%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (77%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (77%)
- Verksam inom akutsjukvård (77%)
- Verksam inom slutenvården (74%)
- Sydsverige (76%)

Nej (7%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (11%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (12%)

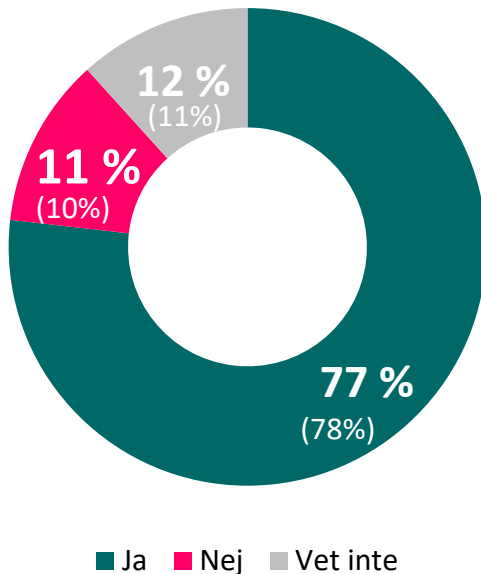
BAS: Samtliga (n=1066)

De som själva utsatts för hot/våld

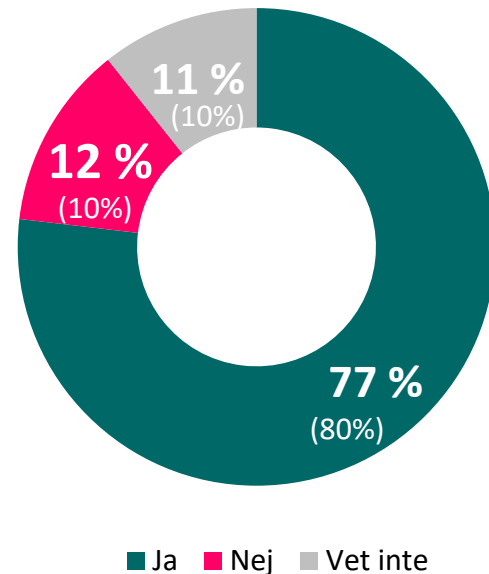
Nära åtta av tio upplever att man inom arbetslaget stöttar varandra på ett tillräckligt sätt

Fråga: Upplever du att ni inom arbetslaget stöttar varandra på ett tillräckligt sätt vid hot- och våldssituationer?

Blivit utsatt för hot

Blivit utsatt för våld

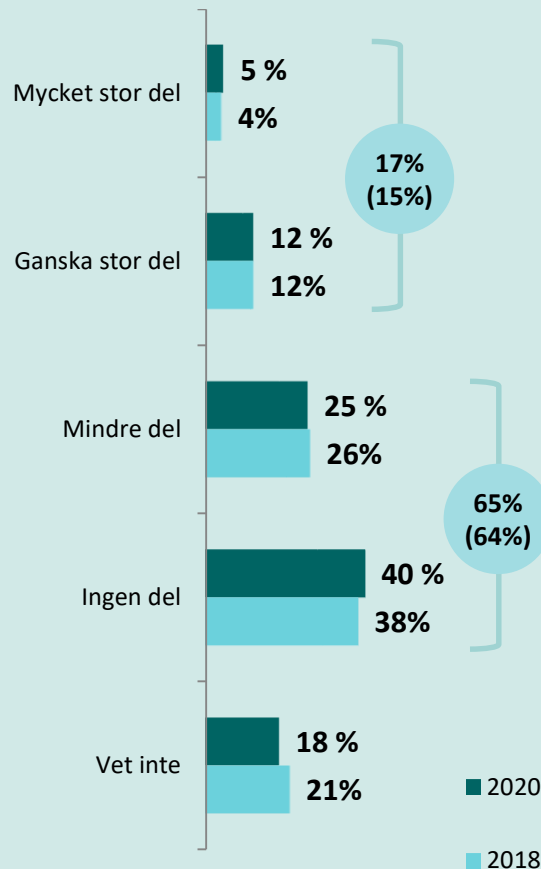

Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

BAS: Utsatts för hot (n=470) Utsatts för våld (n=281)

Nästan en av fem anser att en stor del av hot och våldssituationer är en del av arbetet

FRÅGA: Hur stor del av de hot- och våldssituationer som uppstår anser du är att betrakta som en del av vårdens arbete, själva vårdmomentet?

BAS: Samtliga (n= 1066)

Signifikanta skillnader mot totalen:

Mycket + ganska stor del (17%)

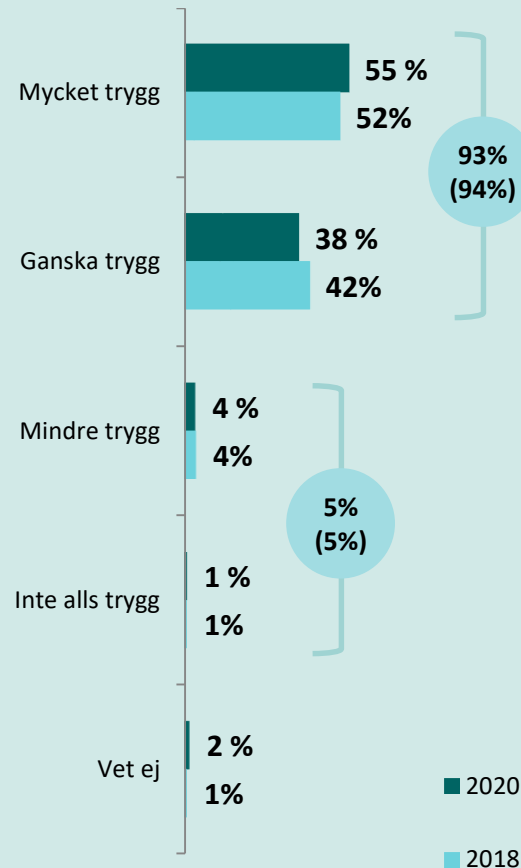
- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (26%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (35%)
- Verksam inom primärvård/Äldreomsorg (24%)
- Verksam inom slutenvården (21%)
- Man (23%)
- Enhet Väst (21%)
- Västsverige (23%)

Mindre + ingen del (65%)

- Verksam inom barn och Ungdom (76%)
- Mellansverige (71%)

Drygt varannan känner sig mycket trygga på sin arbetsplats sett till riskerna för hot och våld

FRÅGA: Hur trygg är du på din arbetsplats sett till riskerna för hot och våld?

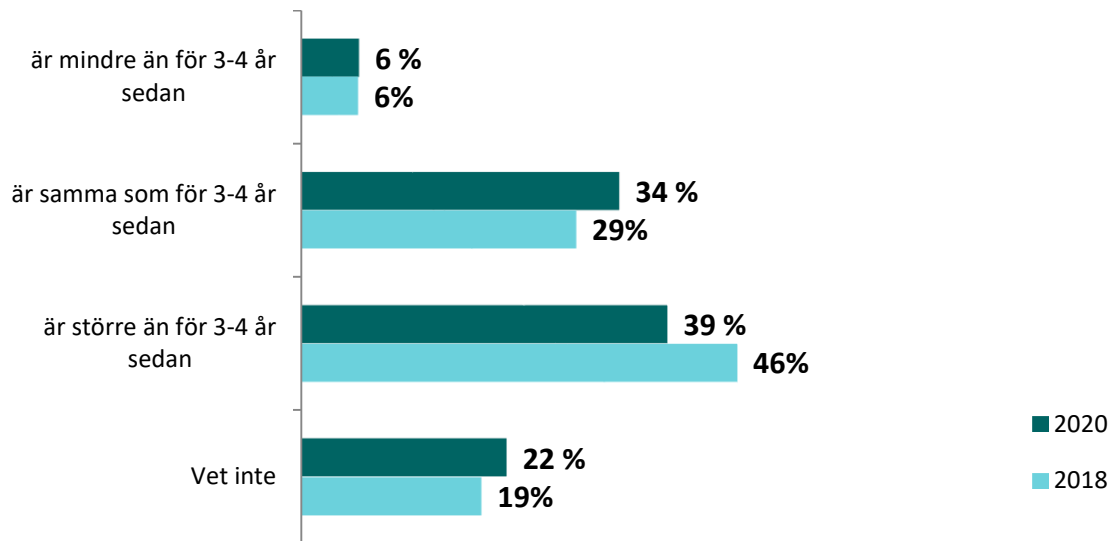
Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

BAS: Samtliga (n= 1066)

Inga signifikanta skillnader mot totalen

Fyra av tio bedömer att risken att drabbas av hot och våld på arbetsplatsen är större än för 3-4 år sedan

FRÅGA: Utifrån din erfarenhet, bedömer du att risken för din yrkesgrupp att drabbas av hot och våld på arbetsplatsen...

BAS: Samtliga (n=1066)

Signifikanta skillnader mot totalen:

Är samma som för 3-4 år sedan (34%)

- 30-49 år (40%)
- 18-49 år (40%)

Är större än för 3-4 år sedan (39%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (49%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (47%)
- Verksam inom akutsjukvård (46%)
- Verksam inom öppenvården (44%)

En av fem känner inte till vilka rutiner som finns på arbetsplatsen vid risk om hot och våld

FRÅGA: Känner du till vilka rutiner som finns på arbetsplatsen vid risk om hot och våld?

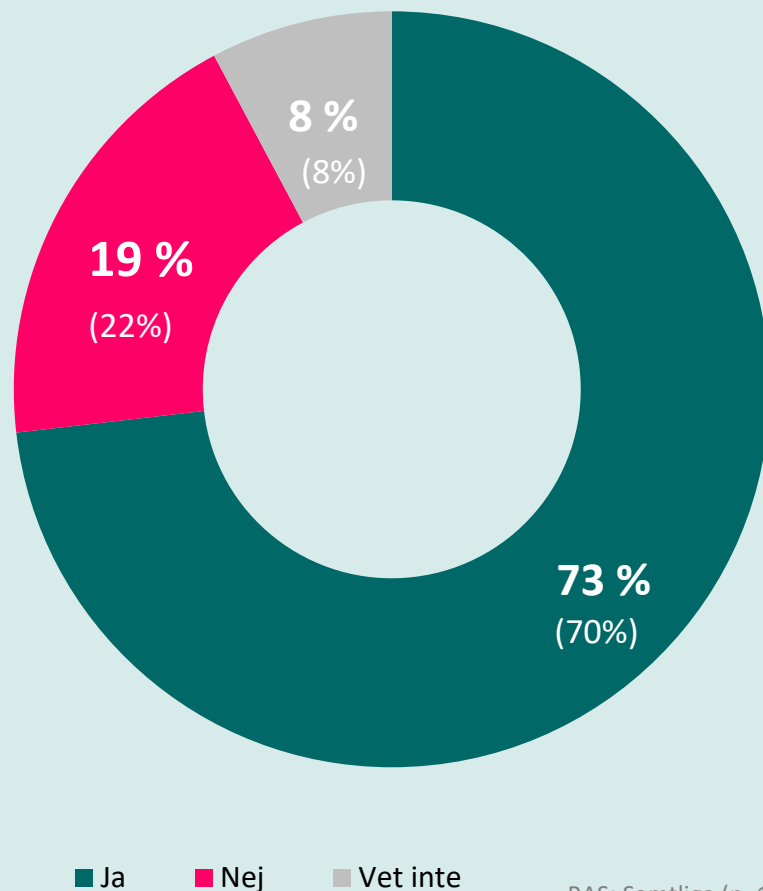
Signifikanta skillnader mot totalen:

Ja (73%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (83%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (81%)
- Verksam inom akutsjukvård (81%)
- Man (81%)
- 50-64 år (77%)
- 50-79 år (78%)
- Enhet Syd (80%)

Nej (19%)

- Har aldrig utsatts för hot på arbetsplatsen (25%)
- 30-49 år (24%)
- 18-49 år (25%)

■ Ja ■ Nej ■ Vet inte

BAS: Samtliga (n=1066)

Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

Nära hälften uppger att de rutiner som finns är tillräckliga för att förebygga/hantera risker

FRÅGA: Är din uppfattning att de rutiner som finns är tillräckliga för att förebygga och hantera risker i arbetssituationer som handlar om hot eller våld?

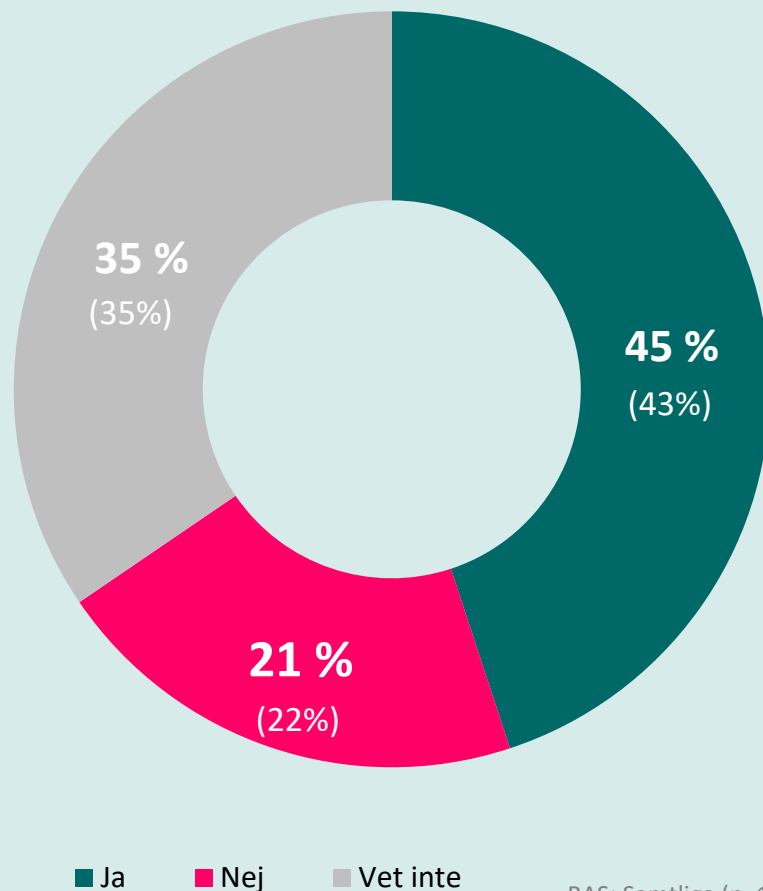
Signifikanta skillnader mot totalen:

Ja (45%)

- Sydsverige (52%)

Nej (21%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (30%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (33%)
- Man (27%)

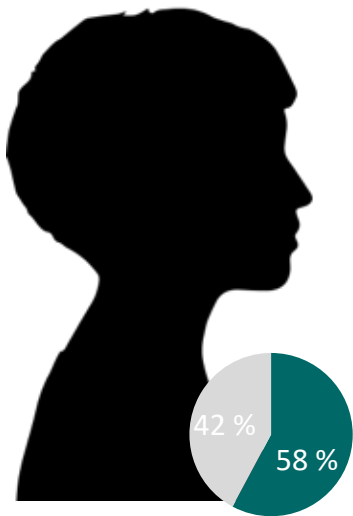

BAS: Samtliga (n=1066)

Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

Exempel på de viktigaste åtgärderna

FRÅGA: Kan du ge exempel på vad du anser är de viktigaste åtgärderna som skall vidtas vid en situation med hot eller våld?

■ Besvarat frågan

■ Inget svar

”

Säkert larmsystem för att snabbt få hjälp vid behov. Utbildning i hantering och prevention av hot och våld är det allra viktigaste att vidhålla.

Lågaaffektivt bemötande. Stöd och uppbackning av kollegor

Ha möjlighet att larma med t.ex. överfallslarm. Ha rutiner som skyddar den enskilde medarbetaren, t.ex. att orosanmälningar görs av kliniken och inte den enskilde medarbetare

Lugnt bemötande, ta hjälp, backa

Polisanmälas, om det är på plats att kollegor hjälper till att avlägsna personen. Stöd av ledning. Larm i vissa uppgifter. Rum avsedda för osäkra möten

Ha möjlighet att larma med t.ex. överfallslarm. Ha rutiner som skyddar den enskilde medarbetaren, t.ex. att orosanmälningar görs av kliniken och inte den enskilde medarbetare

Aldrig vara ensam med hotfulla personer. Personlarm

Närvaro, avstånd, kollegor

Att faktiskt uppmärksamma när det sker. Det förminskas alltid. Viktigaste är att alla uppmärksammar när det händer och att alla tar det på allvar, både personal och chefer. Idag tar i princip ingen det på allvar

”

BAS (n=780)

Tillgång till larm

Lågaaffektivt bemötande

Anmälningar

Aldrig arbeta ensam

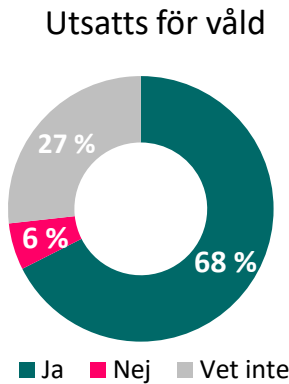
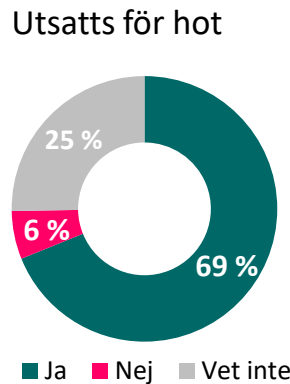
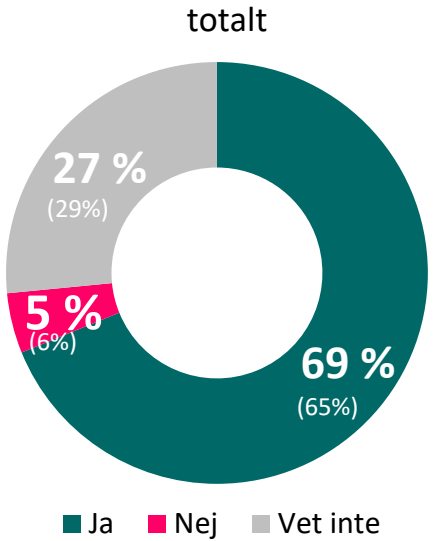
Sju av tio anser att de rutiner som finns inkluderar hur arbetsgivaren skall agera efter en incident

FRÅGA: Inkluderar de rutiner som finns också på vilket sätt arbetsgivaren skall agera efter att en incident avseende hot eller våld har inträffat?

Signifikanta skillnader:

Totalt, Ja (69%)

- Har aldrig utsatts för våld på arbetsplatsen (75%)
- Sydsverige (76%)

Värden inom parentes representerar resultatet från 2018

BAS: Känner till de rutiner som finns (n=780)

Bas (n=392)

Bas (n=228)

Fler anser att hot och våld har minskat snarare än ökat under pandemin

FRÅGA: Om du ser till den tid coronapandemin pågått, hur upplever du frekvensen hot och våld på din arbetsplats?

Signifikanta skillnader mot totalen

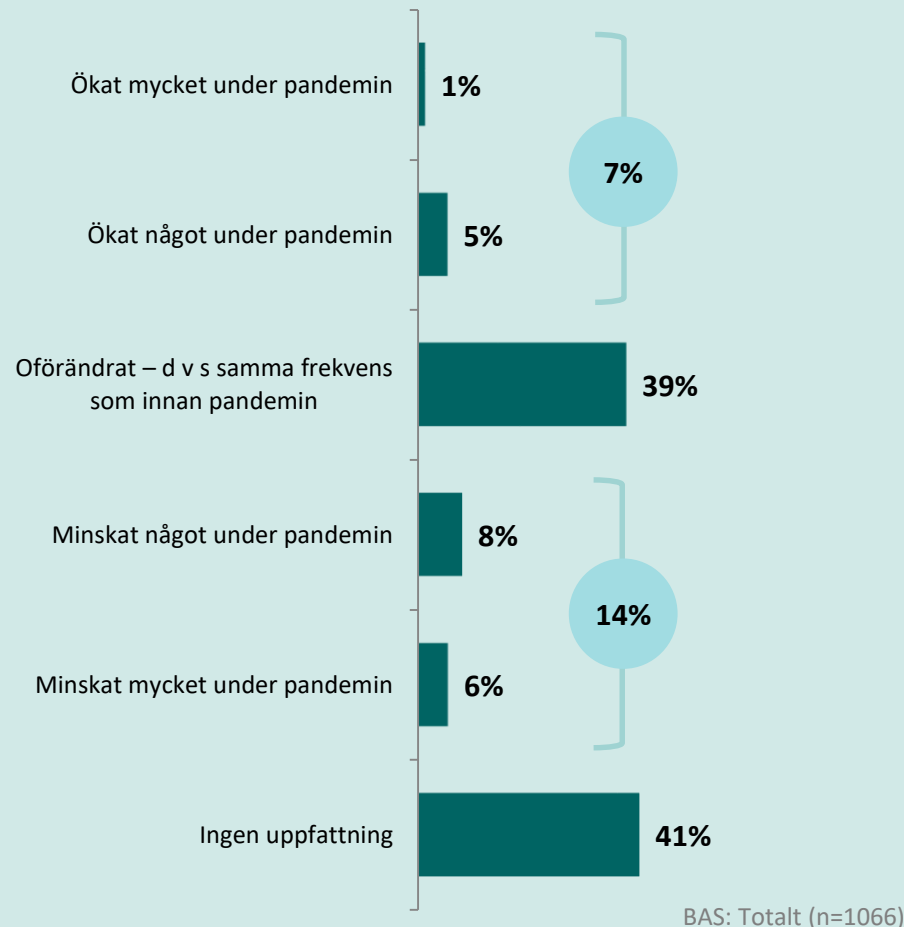
Följande undergrupper svarar i högre grad följande:

Ökat mycket + något under pandemin (7%)

- Stockholm (12%)

Minskat något + mycket under pandemin (14%)

- Har utsatts för hot på arbetsplatsen (22%)
- Har utsatts för våld på arbetsplatsen (20%)
- Verksam inom akutsjukvård (22%)

Kort sammanfattning

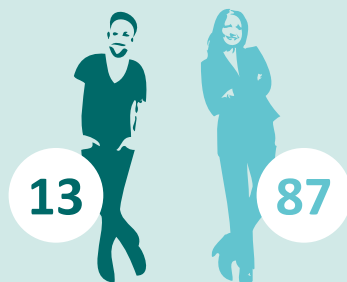
- Tre av fyra (73%) anger att det förekommit hot på arbetsplatsen. Av dessa anger 6 av 10 att de själva blivit hotade. Det betyder att totalt har drygt fyra av tio (44%) medlemmar utsatts för hot på arbetsplatsen.
- Varannan (52%) anger att det förekommit våld på arbetsplatsen. Av dessa anger ca 5 av 10 att de själva blivit utsatta för våld. Det betyder att totalt har en av fyra (27%) medlemmar utsatts för våld på arbetsplatsen.
- Fyra av tio (41%) uppger att muntliga hot förekommer minst någon gång per år på arbetsplatsen, medan en av fem (20%) även menar att fysiskt våld förekommer minst någon gång per år.
- Hot och våld förekommer främst inom akutvården (36%) följt av psykiatri (20%)
- När man blir tillfrågad hur hotet/våldet kommit till uttryck svarar många att det bla. rör sig om muntliga hot, hot om våld men även fysiskt våld.
- De flesta som har utsatts för hot/våld har utsatts av patient (81%) eller anhörig till patient (39%)
- Bland de som utsatts för hot/våld uppger hälften att en anmälan av någon form har gjorts. Den vanligaste formen är dock tillbudsanmälan (33%) följt av polisanmälan (19%). Flest anmälningar sker inom vuxenpsykiatri.
- Sju av tio (71%) upplever att de har yrkeserfarenheten att hantera och minska risken för att hamna i hot- och våldssituationer
- Många (69%) upplever att de inom arbetslaget stöttar varandra på ett tillräckligt sätt vid hot- och våldssituationer

Kort sammanfattning

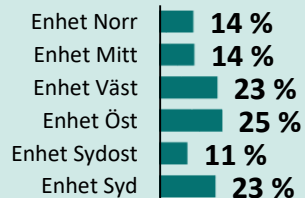
- Nästan en av fem (17%) anser att en stor del av hot och våldssituationer är en del av jobbet
- Nästan alla (93%) sig mycket/ganska trygga på sin arbetsplats sett till riskerna för hot och våld. Drygt hälften känner sig mycket trygga.
- Fyra av tio (39%) bedömer att risken att drabbas av hot och våld på arbetsplatsen är större än för 3-4 år sedan
- En av fem (19%) känner inte till vilka rutiner som finns på arbetsplatsen vid risk om hot och våld
- Nära hälften (45%) uppger att de rutiner som finns är tillräckliga för att förebygga/hantera risker. En av fem (21%) av personalen anser inte att rutinerna är tillräckliga.
- Exempel på de viktigaste åtgärderna som skall vidtas vid en situation med hot eller våld är bland annat att personalen har tillgång till larm för att tillkalla hjälp, att man arbetar med ett lågaffektivt bemötande, att anmälningar görs och tas på allvar samt att man aldrig arbetar ensam utan uppsyn av kollega.
- Fler anser att hot och våld har minskat (14%) snarare än ökat (7%) under pandemin. Fyra av tio (39%) upplever att hot och våld på arbetsplatsen har samma frekvens som innan coronapandemin.

Bakgrund

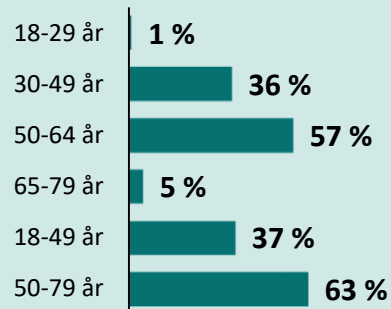
KÖN

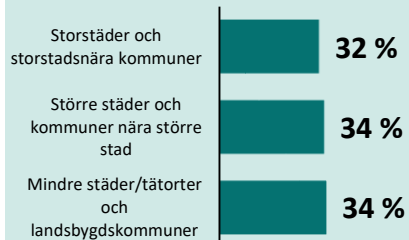
REGION

ÅLDER

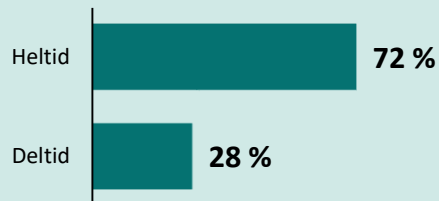
ORT

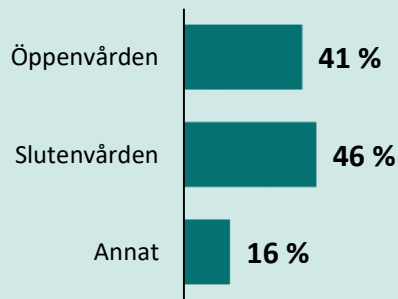
BAS: Samtliga (n=1066)

Bakgrund

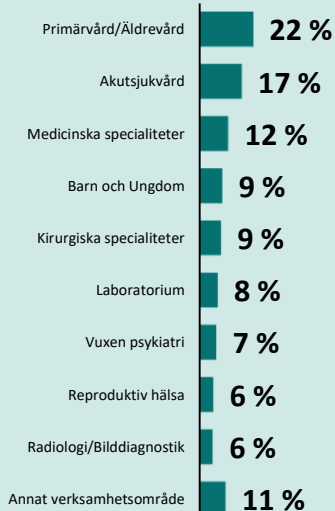
Anställning

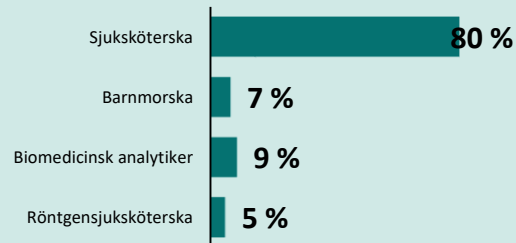
Område

Verksamhetsområde

Yrke

BAS: Samtliga (n=1066)

Vi på Novus älskar frågor

Kontakter på Novus

Konsult

Per Fernström

Mobil: 073-940 39 19

E-post: per.ferstrom@novus.se

Projektledare

Annelie Önnnerud

Mobil: 073-940 37 61

E-post: annelie.onnerud@novus.se

Begreppsförklaring – Signifikanser

I Novus rapporter redovisar vi signifikanta skillnader mellan olika undergrupper och totalen. Vid upprepade undersökningar redovisar vi signifikanta skillnader mellan undersökningarna.

VAD ÄR EN SIGNIFIKANS?

Vi vill ofta veta om det finns en signifikant skillnad mellan hur två grupper har besvarat en fråga. En skillnad mellan två värden är statistiskt signifikant om skillnaden mellan dem är större än vad vi tror kan bero på slumpen. Vanligtvis vill vi undersöka om en undergrupp baserad på kön, ålder, utbildning eller region, har svarat annorlunda än totalen. Vid upprepade undersökningar vill vi veta om det finns en signifikant skillnad mellan undersökningarna.

HUR SÄKER ÄR EN SIGNIFIKANS?

Total säkerhet finns inte utan den är beroende av den signifikansnivå som används. På Novus använder vi en signifikansnivå på 95% i våra undersökningar. En signifikant skillnad betyder då att sannolikheten är 95% att det finns en faktisk skillnad mellan de två uppmätta värdena och att den skillnaden inte beror på slumpen.

Publiceringsregler

Novus varumärke är en garant för att en undersökning har gått rätt till och att slutsatserna kring densamma är korrekta utifrån målet med undersökningen.

Enligt internationella branschregler (ESOMAR) är Novus som undersökningsföretag ansvariga för att våra undersökningar tolkas rätt vid första publicering.

ESOMAR^{'20}
| corporate

För att säkerställa att våra undersökningar presenteras på ett korrekt sätt ber vi alltid att få se den text som skrivs med syfte att publiceras där Novus undersökningar omnämns.

Novus förbehåller sig rätten att korrigera felaktiga siffror och tolkningar som har publicerats.